

Erfgoed MENU

2 0 2 5 - 2 0 2 6

Clink!
Cultuureducatie in Lingewaard en Overbetuwe

FORTE
WELZIJN

Voor je ligt het nieuwe Erfgoedmenu 2025-2026!

Vanaf komend schooljaar is dit menu voor zowel gemeente Lingewaard als gemeente Overbetuwe! Wij vinden het geweldig dat we al deze nieuwe scholen ook mee kunnen nemen in ons mooie aanbod.

Er is een aantal nieuwe opties toegevoegd en er is ook een aantal opties verdwenen. We hebben gekeken naar de spreiding van de activiteiten over de verschillende groepen om te zorgen dat het aanbod voor alle groepen min of meer gelijk is en dat de groepen zelf zich ook meer kunnen verspreiden over de verschillende erfgoedlocaties. Bijna alle activiteiten zijn voor beide gemeenten beschikbaar, op een paar na. Dat staat dan duidelijk aangegeven.

In deze versie van het Erfgoedmenu ligt de nadruk op de ontdekkingsreizen. Dit zijn de bezoeken die speciaal door Erfgoed Gelderland zijn ontwikkeld voor 'Reizen in de tijd'. Op de website van 'Reizen in de tijd' kun je veel extra informatie vinden om je bezoek in de klas voor te bereiden, www.reizenindetijd.nl. Doe dit vooral, dat maakt het bezoek veel rijker!

Ook de websites van het Rijksmuseum (www.rijksmuseum.nl) en het Nederlands Openlucht-museum (www.openluchtmuseum.nl) bieden veel informatie en lesmateriaal ter voorbereiding op een bezoek.

Het inplannen van de verschillende erfgoedbezoeken gaat als volgt:

- Clink! stuurt je een formulier waarop je aangeeft waar je met welke groepen naartoe wilt. Alleen de planning van het erfgoedbezoek aan Het Rijksmuseum loopt via Clink! Het is van belang dat als je voor deze optie kiest dat je in het formulier duidelijk aangeeft wanneer de desbetreffende groep NIET kan.
- Als je voor een van de andere opties kiest, kun je dat aangeven op het keuze-formulier. De planning maak je in overleg met de erfgoedlocatie en vervolgens laat je aan ons weten wat de definitieve bezoeksdatum wordt. Als er gevraagd wordt een offerte te ondertekenen of als er een bevestiging moet worden ondertekend, dan kun je deze doorsturen aan maaike@clink.nl voor akkoord en/of ondertekening. Dit is belangrijk omdat de facturen ook naar Clink! gestuurd moeten worden.
- Verder is het belangrijk om op tijd te komen voor je bezoek. Zeker als je met meerdere groepen op dezelfde dag een erfgoedlocatie bezoekt. Komt de eerste groep te laat, dan heeft dat gevolgen voor alle groepen die daarna komen. Houd hier rekening mee.
- Lees goed wat het gekozen programma inhoudt, zodat je niet voor verrassingen komt te staan. Het kan altijd gebeuren dat er een bezoek niet door kan gaan. Meld dit op tijd bij ons en/of de locatie die je gaat bezoeken. Hiermee voorkomen we onnodige kosten.

Bij vragen kun je altijd contact opnemen met Maaike Kool, projectleider erfgoed via maaike@clink.nl.

KASTEEL DOORNENBURG

Kasteel Doornenburg is een indrukwekkend middeleeuws kasteel dat een bezoek meer dan waard is. Voor kinderen van de basisschool is het een geweldige beleving die past binnen het thema middeleeuwen, monniken en ridders en het behoud van cultureel erfgoed. In de rondleidingen ervaren en beleven de kinderen hoe het leven was in de middeleeuwen en leggen ze de relatie met hoe het nu is. (De activiteiten zijn niet rolstoelvriendelijk).

Belangrijk: Zorg dat jullie 15 minuten voor aanvang van de rondleiding aanwezig zijn!

Kleuterrondleiding

Voor deze leeftijdsgroep is het bezoek al een belevenis op zich. We laten ze vooral veel kijken. Ze zijn nieuwsgierig naar de wereld om hen heen, maar zijn daarbij zeer op zichzelf gericht. De basiselementen van deze kleuterrondleiding zijn: overeenkomsten / verschillen/ verhalen (waar gebeurd of verzonnen) / praten aan de hand van een voorwerp, voorwerp laten "leven".

De leerlingen gaan door een aantal ruimtes van het kasteel. In alle ruimtes waar ze komen wordt er een activiteit met hen gedaan (kruiden stampen, spelletje spelen, kleding en/of helm passen bekijken). In de slaapkamer zien ze het hemelbed en kunnen ze een kijkje nemen in 'het gemakje' (de WC).

Doelgroep: groep 1-2-3

Duur: maximaal 60 minuten

Maximaal aantal leerlingen 18 (+6 begeleiders)

Puzzelrondleiding

Tijdens deze educatieve puzzelrondleiding gaan we met de kinderen door de diverse ruimtes van het kasteel en wordt er van alles verteld over het leven in de middeleeuwen. We dagen kinderen zoveel mogelijk uit om zelf de verschillen tussen vroeger en nu te ontdekken door middel van het stellen van vragen.

Bijvoorbeeld: wat hoort hier eigenlijk niet thuis, wat hebben jullie thuis wel in de keuken en hier niet, waarom woonden de mensen eigenlijk op een kasteel? In iedere ruimte wordt een bepaald 'woord' genoemd dat past bij een bepaald onderdeel in die ruimte, bijvoorbeeld bij de bakker, een ridder enz. Dat woord krijgen de kinderen per 4-tal in de vorm van een plaatje en wordt bewaard in een zakje. De kinderen kunnen ook nog onderdelen van een harnas passen of zich verkleeden. Aan het eind van de rondleiding moeten de plaatjes in de juiste volgorde worden neergelegd en als ze dan omgedraaid worden verschijnt een woord.

Doelgroep: groep 3-4-5

Duur: 75 minuten

Maximaal aantal leerlingen 26 (+6 begeleiders)

Educatieve Rondleiding

De leerlingen maken een rondgang door het kasteel en gaan met een gids door alle ruimtes. De gids vertelt over het leven en werken in de middeleeuwen en daagt de kinderen zoveel mogelijk uit om zelf de verschillen tussen vroeger en nu te ontdekken door middel van het stellen van vragen. Het gaat bij deze rondleiding vooral om te laten zien wat voor mensen op het kasteel woonden, wie er werkten en hoe ze leefden.

Doelgroep: groep 4-5-6-7-8

Duur: 75 minuten

Maximaal aantal leerlingen 26 (+6 begeleiders)

Ontdekkingsreizen 'Hoe woon ik?'

De leerlingen gaan in drietallen zoeken naar antwoorden op vragen en kijken naar de voorwerpen in de ruimtes om deze te vergelijken met hun eigen huis. Ze overleggen samen hoe het zou zijn om bepaalde dingen te moeten missen en bedenken hoe hun leven er uit zou zien als ze op een kasteel zouden leven. We maken dat zo concreet mogelijk: Hoe krijg je een kasteel warm, waar is de kraan, hoe was je je, wat voor spelletjes speel je, etc. Zijn er dingen uit de middeleeuwen die we nu nog steeds gebruiken? De leerlingen maken praktische opdrachten, puzzelen, doen spelletjes, tekenen en overleggen samen. De leerlingen kunnen na de bezoek les de middeleeuwen en de 21ste eeuw met elkaar vergelijken aan de hand van de thema's comfort, veiligheid, gebruiken en communicatie.

Doelgroep: groep 5-6

Duur: 90 minuten

Maximaal aantal leerlingen 30 (+minimaal 6 tot 8 begeleiders, elke ouder begeleidt 3 kinderen).

Bereid je bezoek voor via www.reizenindetijd.nl

Ontdekkingsreizen: Het leven van Sophia van Bijlandt

Door goed te kijken naar de voorwerpen in het kasteel, kunnen de leerlingen zich een voorstelling maken hoe het leven van Sophia, een 15-eeuwse kasteelvrouw er in vergelijking met het leven in de 21e eeuw eruit heeft gezien. Er wordt gewerkt in groepjes van drie. De leerlingen worden gevraagd te zoeken naar antwoorden op de vragen, te kijken naar de voorwerpen en deze te vergelijken met hun eigen situatie. We maken het zo concreet mogelijk. We brengen het leven van Sophia chronologisch in kaart, er wordt gewerkt met de familie stamboom, wat deed een middeleeuwse kasteelvrouw de hele dag, hoe was ze gekleed etc. Daarnaast gebruiken we het getijdenboek van Sophia, omdat dit veel duidelijk maakt over haar leven. De leerlingen maken ook kennis met de middeleeuwse taal.

Doelgroep: groep 6-7

Duur: 90 minuten

Maximaal aantal leerlingen 30 (+ minimaal 6 tot 8 begeleiders, elke ouder begeleidt 3 kinderen).

Bereid je bezoek voor via www.reizenindetijd.nl

FORT PANNERDEN

Spannend én verrassend, dat is Fort Pannerden. Een gerestaureerd fort uit 1870, gelegen op de splitsing van de Waal en het Pannerdensch kanaal. Het fort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie ligt verborgen onder de aarde, maar is vijf verdiepingen hoog. Vanaf het dak heb je een spectaculair uitzicht!

Ontdekkingsreis: Ontdek Fort Pannerden

In Doornenburg ligt een bijzonder bouwwerk! Wat is dat voor een gebouw en waarom ligt het juist daar, op de splitsing van de rivieren? Wat werd er beschermd en hoe zag het leven van de soldaten eruit? Dat zijn vragen die de leerlingen zelf gaan beantwoorden tijdens een spannend ontdekkingsspel in het fort. Leerlingen speuren in groepjes met een plattegrond en een opdrachtkaart door het fort naar de juiste antwoorden. Lukt het de leerlingen om binnen de tijd zoveel mogelijk te weten te komen? Zijn ze klaar voor het leven op het fort? Welk groepje werkt snel, effectief en weet het meeste soldij te verdienen? Welkom op Fort Pannerden!

Bereid je bezoek voor via www.reizenindetijd.nl. Er is ook de mogelijkheid van een gastles door een vrijwilliger van het Fort op school ter voorbereiding op het bezoek.

Doelgroep: groep 6-7-8

Duur: 120 minuten

Aantal leerlingen: Minimaal 20, maximaal 30 (+2 begeleiders)

Expeditie Waterlinie

Speur mee naar de spannendste forten van Nederland! Fort Pannerden is er één van! Expeditie Waterlinie is een leuke route vol informatie en uitdagingen. Je leert spelenderwijs meer over forten en waterlinies en gaat actief aan de slag met bijvoorbeeld een kleurplaat of puzzel. En via de vijf vragen op de Bingokaart maak je ook nog eens kans op een prijs, zoals toegangskarten voor een fort.

Elke speurneus die zijn of haar antwoorden inlevert krijgt sowieso een Expeditie Waterlinie Diploma.

Je kunt de bingokaart downloaden via: www.expeditiewaterlinie.nl.

Rond Fort Pannerden is een route uitgezet met 12 posters. Op de posters vind je een QR-code zodat je antwoord krijgt op de vragen.

Doelgroep: groep 5-6-7-8

Duur: ca. 120 minuten, **buitenactiviteit, te boeken vanaf april**

Maximaal aantal leerlingen 30 (+2 begeleiders)

Belevingsroute: Trotseer de elementen

Zin om het fort en het natuurgebied rondom het fort te beleven?

Doe dan de belevingsroute!

Door middel van een routeboekje met zintuigprikkelende opdrachten en weetjes, word je al wandelend geleid door de ruige natuur rondom Fort Pannerden. Al doen- de krijg je meer informatie over Fort, Klompenwaard, flora, fauna én omgeving!

Doelgroep: groep 3-4-5-6-7-8

Duur: 90 minuten, **buitenactiviteit, te boeken vanaf april**

Maximaal aantal leerlingen 30 (+2 begeleiders)

Fortverhalen

Fortverhalen is een belevingstocht waarin historisch inzicht gegeven wordt over Fort Pannerden en zijn omgeving. Waar diende het fort voor? Hoe functioneerde het fort in een woelige, totaal andere wereld dan de huidige? Het antwoord daarop vind je via deze audiotour vol afwisseling, in een indrukwekkende tocht. Deze rondgang in het gangenstelsel van het fort is spannend bovendien!

Doelgroep: groep 5-6-7-8

Duur: 60 minuten, **draag warme kleding**

Maximaal aantal leerlingen 30 (+2 begeleiders)

Expeditie Fort Pannerden

Aan de hand van het verhaal van Willem Derksen, die in de Eerste Wereldoorlog was gelegerd op Fort Pannerden, doe je een spannende puzzlexpeditie door duistere gangen en kamers. Willem woonde vier jaar lang op het Fort en als hij niets te doen had ging op verkenning. Aan de hand van het zakboek van Willem ga je zelf op verkenning. Waar heeft Willem zijn magische amulet verstopt? Doe het hangmatspel, speur naar uilen, hijs munitie en kraak de code!

Doelgroep: groep 4-5-6-7-8

Duur: 60 minuten

Maximaal aantal leerlingen 30 (+2 begeleiders)

OORLOGSMUSEUM NIEMANDSLAND

Oorlogsmuseum Niemandland in Gendt vertelt het verhaal over de zware strijd die is gevoerd tijdens de Tweede Wereldoorlog in de Betuwe. 198 Dagen lang is er gevochten na operatie Market Garden. In het museum zijn onder andere bodemvondsten en persoonlijke bezittingen van burgers en militairen die gewoond en gevochten hebben in de Betuwe te vinden. Door middel van touchscreen schermen en persoonlijke verhalen van bewoners uit de Betuwe leren de leerlingen het verhaal kennen dat zich in de Betuwe heeft afgespeeld en prikkelen we de leerlingen om na te denken over de verschillen tussen toen en nu. Vrijheid is niet vanzelfsprekend, vrijheid is een werkwoord; dit proberen wij de leerlingen mee te geven om dagelijks aan te werken.

LET OP: Bezoek je Niemandland in combinatie met de voorstelling het Achterhuis vanuit het Kunstmenu, dan geldt dit als een erfgoedbezoek.

Ontdekkingsreis: Niemandland op wielen

Met een omgebouwde GMC-truck uit 1943 brengt Oorlogsmuseum Niemandland het verhaal van de Tweede Wereldoorlog in de Betuwe. Op interactieve wijze ervaren de leerlingen hoe de Tweede Wereldoorlog was voor de geallieerden, de nazi's en de lokale bevolking in de Betuwe. Hiermee komt een uniek stukje geschiedenis tot leven. Er is een compleet samengesteld pakket beschikbaar inclusief een werkboek en een museumbezoek.

Bereid je bezoek voor via www.reizenindetijd.nl. Het werkboek 'Oorlogsmuseum Niemandland op wielen' wordt toegestuurd bij boeking van de les.

Doelgroep: groep 7-8

Duur: 180 minuten

Maximaal aantal leerlingen: 30 (+2 begeleiders)

Oorlogsmuseum Niemandland
Nijmeegsestraat 19a 6691 CK Gendt
www.museumniemandland.nl

MEA VOTA

Het landgoed Mea Vota ligt midden in een woonwijk die naar het landgoed is genoemd. Op een deel van dit landgoed is het tuinbouwmuseum "De Hofsteej" gevestigd met een aantal historische kassen. In het museum is een permanente tentoonstelling ingericht waarin een beeld wordt gegeven van gereedschappen en werktuigen waarmee vroeger de Huissense tuinders het land bewerkten en hun producten verbouwden. In de kassen worden hoofdzakelijk druiven geteeld zoals dat vroeger gebeurde. Het onbebouwde deel van het landgoed wordt gebruikt voor de teelt van zacht fruit en diverse groenten. Een bijzondere plek om het tuinbouwverleden van Huissen te leren kennen!

Museumbezoek

Leerlingen maken tijdens een uitdagend opdrachterspel kennis met de historische plek en de collectie van het tuinbouwmuseum. Ze leren dat de komst van kassen in de regio een bijzondere geschiedenis kent en wat dat betekende voor de plaatselijke voedselproductie en de bewoners van de streek.

De leerlingen ontdekken het productieproces van groenten en fruit in kassen.

Vorbereiding op school: 30 minuten

Bekijk de lesbrief 'Klas in de Kas' en bespreek de persoonlijke uitnodiging voor de leerlingen van Catho, een meisje dat vroeger thuis meewerkte op een hofsteej. Maak groepen van 4 – 5 leerlingen en nummer de groepjes.

Bereid je bezoek voor via www.reizenindetijd.nl

Doelgroep: Groep 6

Duur: 90 minuten

Maximaal aantal leerlingen: 35 (+3 begeleiders)

ONTDEK HUISSSEN

'Ontdek Huissen' is een nieuw onderdeel binnen het Erfgoedmenu. Om aan de wens van de basisscholen gehoor te geven is Clink! op zoek gegaan naar mogelijkheden om op een interactieve manier kinderen in contact te brengen met de omgeving waar ze wonen. Hiervoor hebben we contact gezocht met het bedrijf Nyma Tours. Nyma Tours ontwerpt interactieve en educatieve apps. Wij hebben hen gevraagd een stadsspel voor Huissen te maken dat via een app op de smartphone gespeeld kan worden.

Doel van het spel is om kennis te maken met de eigen woonplaats. De app kan ingezet worden wanneer de school dit wil, er hoeft verder niks geregeld te worden daarvoor! De app wordt geopend, het wachtwoord wordt ingevuld en de klas kan beginnen. Voor de vier basisscholen van Huissen is de tour nagenoeg hetzelfde. Alleen de eerste en de laatste vraag worden beantwoord op de school waar de kinderen starten en eindigen. Nadat de eerste vraag op school beantwoord is, verplaatsen de kinderen zich naar het centrum van Huissen waar het interactieve stadsspel verder gaat. De laatste vraag wordt weer op school in de eigen klas beantwoord. Hierna wordt de score van alle teams zichtbaar op het scorebord. Spannend!

De ontwikkeling van een app gericht op Huissen biedt leerlingen de mogelijkheid om op een speelse, educatieve manier hun eigen omgeving te leren kennen. Weten waarom er een bepaald gebouw juist in jouw woonplaats staat, hoe een stratenpatroon is ontstaan, waarom een straatnaam is gekozen en wie er voor jou in Huissen woonden draagt bij aan het ervaren van een sense of place. Het maakt dat je je er verantwoordelijk voor voelt.

Doelgroep: groep 6-7-8
Duur: 90-120 minuten

RIJKSMUSEUM

Met de bus naar Amsterdam

Het Rijksmuseum in Amsterdam is een historisch museum waarin altijd iets nieuws te ontdekken is. Het Rijksmuseum kijkt met de blik van nu naar de kunst van toen. In het Rijksmuseum komt lesstof tot leven. Het museum heeft voor iedereen een op maat gemaakt programma.

Onder het mom: alle kinderen naar De Nachtwacht verzorgt het Rijksmuseum gratis busvervoer van en naar het museum in combinatie met een educatief programma. Een indrukwekkende reis buiten de vertrouwde eigen omgeving!

Rondleiding: Proef de geschiedenis

In het museum is natuurlijk ontzettend veel te zien, maar bij deze rondleiding mag ook worden gevoeld, geroken en... geproefd! De rondleider daagt de leerlingen uit anders te kijken en na te denken over de Nederlandse geschiedenis. Wat deden mensen toen en hoe zien we dat nu?

Doelgroep: groep 4-5-6-7-8

Duur: rondleiding 90 minuten, een hele dag onderweg incl. busrit

TEMPEL-KERKMUSEUM

In het Tempel-Kerkmuseum van Elst maak je kennis met de rijke geschiedenis van Elst en de Overbetuwe. In Overbetuwe, in het grensgebied van het Romeinse Rijk, leefden 2000 jaar geleden Romeinen en Bataven. In de 8e eeuw bracht missionaris Werenfried het christendom naar Elst en bouwde er een kerk.

Bezoek met je groep de unieke resten van twee Gallo-Romeinse tempels. Deze behoren tot het UNESCO Werelderfgoed. Tijdens het bezoek maken de leerlingen op een interactieve manier kennis met verhalen over Romeinen en Bataven.

Vanaf groep 3 bezoeken we ook de resten van de Middeleeuwse kerk en het Meisje van Elst. Door doen en beleven ontdekken we de geschiedenis van deze unieke plek. Voor groep 1 t/m 8 is het programma afgestemd op het niveau. De leerlingen luisteren naar verhalen, stellen vragen en gaan zelfstandig aan de slag met een werkboekje en met maquettes van tempels en kerken. Bereid je bezoek voor via www.reizenindetijd.nl

Doelgroep: groep 1-2-3-4-5-6-7-8

Duur: 60-75 minuten

Tempel-Kerkmuseum
Grote Molenstraat 2 6661 DJ Elst
www.tempelkerkmuseum.nl

NEDERLANDS OPENLUCHTMUSEUM

Ontdek jouw geschiedenis in het Nederlands Openlucht Museum!

Het Nederlands Openluchtmuseum is hét museum waar je de geschiedenis van Nederland kunt beleven. Het bestaat uit een buitenmuseum en een binnenmuseum. Het museum geeft een beeld van het leven in Nederland door de eeuwen heen en doet dat aan de hand van veelal verplaatste originele gebouwen zoals diverse soorten molens, huizen, boerderijen en werkplaatsen. Je ontdekt dat mensen vroeger ongeveer dezelfde vragen en problemen hadden als wij nu. En dat ze die net als wij vaak oplosten door samen te werken. De geschiedenis kun je van veel verschillende kanten bekijken. Die veelzijdigheid zie je terug in het museum.

Je maakt een boeiende en actieve reis door het verleden, altijd gericht op ervarend leren door zelf actief onderwerpen te onderzoeken en ontdekken. Voor ieder onderwijstype biedt het Openluchtmuseum verschillende mogelijkheden. Alle activiteiten zijn voorzien van een lespakket.

Poes wil een boot

Tijdens dit project gaan leerlingen samen met een poes op stap in het museum. Deze poes zorgt voor zichzelf en heeft erg veel zin in een visje, maar heeft geen boot en net. De leerlingen gaan met de poes op zoek naar materialen om een boot te maken. De groep wordt verdeeld en de groepsbegeleiders krijgen elk een Poes op hun arm, die zelf praat en opdrachten geeft. Poes neemt de groepjes mee op bezoek bij de scheepsbouwer voor hout, de visser voor een net, de smid voor een spijker en de wever voor een zeiltje en loopt met ze door het bos voor een tak voor de mast. Tot slot gaan ze naar de Ambachtenwerkplaats, waar ze met alle verzamelde spullen hun eigen boot gaan bouwen. Iedereen heeft aan het eind een eigen bootje en poes kan de vijver op om te gaan vissen!

Doelgroep: groep 1-2

Duur: 150 minuten

maximaal aantal leerlingen: 30

Brood! Dat koop je toch in de winkel?

Brood koop je tegenwoordig bij de bakker of in de supermarkt, maar hoeveel werk komt er eigenlijk bij kijken voordat je een brood kunt kopen? Akkers en graan moeten uitvoerig bewerkt worden, voordat er brood op tafel komt. Kortom, het kost veel moeite en dat gaan de leerlingen aan den lijve ervaren!

Tijdens dit project leren de leerlingen wat er allemaal gedaan moet worden om een brood te maken. In groepjes gaan ze aan de slag om opdrachten uit te voeren en vragen te beantwoorden. Spelenderwijs maken ze kennis met de verschillende granen en zaden en het zware werk van vroeger, zoals ploegen, dorsen en malen. Natuurlijk wordt er ook een eigen broodje gebakken boven een warm houtskoolvuur.

Doelgroep: groep 3-4

Duur: 120 minuten

Aantal leerlingen: 30 tot 120

Nederlands Openluchtmuseum
Hoeflerlaan 4 6816 SG Arnhem
www.openluchtmuseum.nl

15

STICHTING NEVER FORGET THEM

Stichting Never Forget Them biedt gastlessen aan basisscholen voor de groepen 6,7 en 8 over de soldaten uit de Tweede Wereldoorlog die in de Betuwe hebben gevochten. De Stichting vindt het belangrijk om de gebeurtenissen van toen door te kunnen geven aan de nieuwe generatie, zoals de oude generatie dat aan ons doorgegeven heeft. We willen voorkomen dat de geschiedenis zich herhaalt. Daarom mogen we deze soldaten die voor onze vrijheid hebben gestreden, niet vergeten.

Verschillende geallieerde eenheden hebben in de Betuwe een harde strijd tegen de Duitsers moeten leveren. Hierbij zijn vele soldaten op jonge leeftijd om het leven gekomen. In de lessen nemen de docenten de kinderen mee terug naar die tijd en vertellen ze de persoonlijke verhalen over deze jonge Amerikaanse en Britse soldaten doormiddel van foto's en persoonlijke spullen van de soldaten.

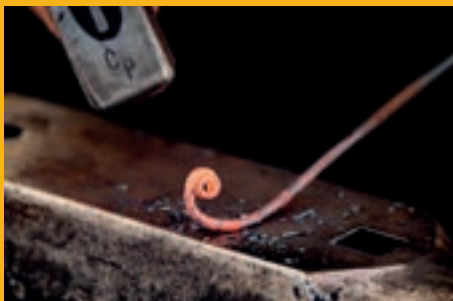
Ze kleden zich om tot een parachutist uit die tijd en leggen uit wat een parachutist allemaal moest meenemen om te overleven en wat ze moesten doen om uit het vliegtuig te springen.

Doelgroep: groep 6-7-8

Duur: 120-180 minuten, kan in twee keer

SMEDERIJ CORNELIS PRONK

Tijdens “Wijzer met IJzer” laat Smederij Cornelis Pronk leerlingen van de basisscholen kennis maken met het Ambacht smeden. Samen met gediplomeerde smeden (opgeleid bij Mondra Opleidingen) verwarmen leerlingen een staafje ijzer in een vuur en rollen ze dit gloeiend warme ijzer op tot een sleutelhanger. Dit gebeurt door met een hamer het materiaal op een aanbeeld te bewerken.

Om deuren te kunnen openen naar de toekomst (opleidingen) wordt voor een symbolische sleutel een aluminium sleutelhanger gemaakt. In een aangeboden aluminium plaatje wordt een gaatje geponst en daarna afgebraamd. Met slagletters en een hamer kan de leerling zijn/haar naam erin slaan.

Ruim voor de start wordt een lesbrief verzonden aan de docent zodat deze samen met de leerlingen de les op school kan voor bereiden. In een film wordt getoond waar ijzererts vandaan komt en hoe het tot een materiaal wordt bewerkt dat daarna verwerkt kan worden tot onder andere gebruiksvoorwerpen.

Doelgroep: groep 7-8

Duur: 180 minuten

Smederij Cornelis Pronk
Ambachtsweg 38 6673 DK Andelst
www.smederijcornelispronk.nl

MEINERSWIJK

Natuur- en Cultuurbeleving in Meinerswijk

Overbetuwe ligt tussen de rivieren. Zowel bij de Waal als de Rijn zijn er de laatste jaren aanpassingen gedaan, waardoor de rivier bij hoog water meer ruimte heeft om uit te dijen en het achterland beter beschermd is tegen hoog water en overstromingen. Het lesprogramma 'Kom naar Meinerswijk!' laat de leerlingen op een unieke wijze kennismaken met het ruimte voor de rivier - project in Arnhem. Naast veiliger is het gebied ook aantrekkelijker gemaakt. Er zijn struin- en fietspaden en vissteigers aangelegd. De cultuurhistorie wordt weer zichtbaar en beleefbaar gemaakt. Stadsblokken - Meinerswijk draagt onder andere de sporen van de Romeinse rijks-grens, de IJssellinie en steenfabricage.

Het lesprogramma laat de leerlingen op een unieke wijze kennismaken met:
Cultuur: Beleef de Romeinse sporen, Tweede wereldoorlog en de steenfabriek.
Water: Bescherming tegen hoog water, verdedigingswerken en kleiputten.
Natuur: Van grasland naar wilde natuur, planten en dieren van dit waterrijke gebied, begrazingseffecten door Koniksparden en Galloway runderen.

Het lesprogramma bestaat uit een introductieles in de klas door de leerkracht, een excursie door Meinerswijk door natuur-schoolgidsen en een verwerkingsles in de klas door de leerkracht.

Doelgroep: groep: 6-7-8
Duur excursie: 120 minuten
Locatie: op school en Meinerswijk
Periode: september, oktober en april t/m juli
Alleen voor Overbetuwe

LANDERIJ DE PARK

Buitenles op Landerij de Park

In de praktijk ontdekken, beleven en leren. Dat kan op Landerij De Park in Park Lingezegen.

De aanwezigheid van natuurlijke ruimte, de kinderboerderij, moestuin, kas en bijenstal biedt mogelijkheden om allerlei verschillende thema's aan bod te laten komen. Daarbij kan het gaan om de brede beleving van een seizoen, maar ook kunnen specifieke thema's als Romeinen, kasteel De Park, water, dieren in de omgeving of de herkomst van voeding centraal staan.

Doelgroep: Groep: 4-5-6

Tijdsduur excursie: 90 - 120 minuten

Locatie: Landerij De Park, Elst

Periode: september, oktober en april t/m juli

Alleen voor Overbetuwe

Landerij De Park
De Park 12 6661 NW Elst
www.landerijdepark.nl

MOLEN NIEUW LEVEN

Heeft de school een project over voedsel, historische werktuigen of cultureel erfgoed, dan kunnen wij ondersteunen met het geven van presentaties op school of een excursie naar de molen.

Wij kunnen wat vertellen over de historie van molen, de verschillende type molens, de functies die molens vroeger hadden, waarom molens in verval zijn geraakt, hoe molenaars hun brood verdienden, het weer en welke invloeden het weer heeft op het functioneren van de molen.

De rondleiding start met een korte uitleg in het molenhuisje. Hier wordt toegelicht wat de functie van de molen in het verleden was. Tevens wordt uitgelegd hoe een molen werkt. Hierna volgt een bezoek aan de molen zelf.

De rondleiding begint in de onderbouw van de molen waar de constructie van de molen wordt uitgelegd. Hierna wordt de bovenbouw van de molen bekeken. In kleine groepjes met voldoende begeleiding wordt het inwendige van de molen bekeken waarbij de werking van de molenstenen en de wieken wordt verklaard. Er is voldoende ruimte voor het stellen van vragen. De leerlingen kunnen bij een bezoek aan de molen zelf meel maken met een kweern (handmolen).

Verder kan er meegeholpen worden met kruien, het in de wind zetten van de molen en kan er een stukje (drie treden) in de wiek worden geklommen.

Doelgroep: groep 1-2-3-4-5-6-7-8

Duur: 1 uur

Alleen op woensdag

MUSEUMBOERDERIJ DEN TIP

Museumboerderij den Tip is een oude T-boerderij, gebouwd op een woerd of terp. De Herveldse hofstede moet van voor 1734 dateren en heeft een rijke geschiedenis. Tal van families hebben er gewoond. Het is een van de weinige boerderijen die over een waterzolder beschikt, noodzakelijk omdat er vroeger in de Betuwe geen dijken langs de rivieren waren.

Leerlingen kunnen kennis maken met de rijke geschiedenis van de boerderij en de omgeving. Bij de boerderij is ook nog een origineel bakhuis herbouwd, waarin een oude kruidenierswinkel uit de omgeving is gevestigd.

De laatste bewoonster van boerderij Den Tip verliet de boerderij in de jaren 80 van de vorige eeuw en van al haar spullen en meubels is een mooi museum gemaakt. Deze boerderij geeft een uniek inkijkje op welke manier er in de jaren 50 en daarvoor werd geleefd en gewerkt op een boerderij.

Wij bieden leuke en interactieve rondleidingen aan. De leerlingen kunnen een kijkje nemen in het oude woongedeelte en de waterzolder bekijken. Op de zolder is er een tentoonstelling gemaakt van alle spullen en werktuigen uit diverse tijden. De kinderen gaan ook zelf actief aan de slag met leuke opdrachten. Onze rondleidingen passen heel goed binnen diverse (erfgoed)thema's op school, zoals (historische) boerderijen, cultureel erfgoed, voedsel en het leven van vroeger.

Doelgroep: groep 1-2-3-4-5-6-7-8

Duur: 60-90 minuten

Museumboerderij den Tip
Merkenhorststraat 2 6674 AH Herveld
www.museumboerderijdentip.nl

Wij wensen jullie veel plezier bij het kiezen!

We hopen dat jullie prachtige en inspirerende erfgoedbezoeken gaan beleven komend schooljaar.

Hartelijke groet,

Team Clink!

Dit Erfgoedmenu is gemaakt door Stichting Clink!
in samenwerking met Forte Welzijn,
Gemeente Lingewaard en Gemeente Overbetuwe.

Stichting Clink!
Van Ambestraat 1
6681 AK Bommel
0481-234423
www.clink.nl

